

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Iurie Diaconu,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Coștaș, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 mai 2015, în cauza penală în privința lui

Cebotarean Evghenii Gheorghii, născut la 13 august 1989, originar și domiciliat sat. Vasîlcău, r-nul Soroca.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 10.06.2014 pînă la 12.12.2014;

Instanța de apel de la 03.02.2015 pînă la 06.05.2015;

Instanța de recurs de la 23.06.2015 pînă la 20.10.2015.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 12 decembrie 2014, Cebotarean Evghenii a fost condamnat în baza art. art.186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă acțiunea civilă fiind încasat prejudiciul material de la Cebotarean Evghenii în beneficiul lui Maxim Petru 1400 lei.

Termenul de pedeapsă lui Cebotarean Evghenii a fost calculat din momentul reținerii.

2. Pentru a se pronunța instanța de fond areținut că, Cebotarean Evghenii la 22 mai 2014, în jurul orelor 20.00, aflându-se în s. Volovița, r-nul Soroca, pe ascuns și intenționat, a pătruns în gospodăria cet. Maxim Petru, unde din casa acestuia, dintr-o geantă care se afla pe dulap, a sustras și însușit suma de 1400 lei, cauzând astfel părții vătămate o daună materială considerabilă.

2.1. Cauza penală a fost examnată de către instanța de fond în lipsa inculpatului, care se eschiva de la prezentare în fața instanței și care prin încheierea din 23 septembrie 2014 a fost anunțat în căutare, fiind dispusă eliberarea pe numele acestuia a unui mandat de arestare pe un termen de 30 zile.

3. Inculpatul după reținerea sa și înmânarea copieii sentinței a atacat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să-i fie stabilită o pedeapsă nonprivativă de libertate. Apelantul a invocat că, pedeapsa stabilită de către instanța de fond este prea aspră, dat fiind faptul, că vina în comiterea infracțiunii incriminate a recunoscut-o pe deplin și sincer se căiește de cele comise, iar executarea pedepsei în penitenciar va influența în mod negativ asupra sa. NU s-a prezentat în instanță, deoarece a plecat la lucru peste hotare din dorința de a recupera dauna materială, însă nu a putut reveni la timp acasă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 mai 2015, a fost admis apelul inculpatului Cebotarean Evghenii, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

În temeiul art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Cebotarean Evghenii Gheorghi pe art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal s-a încetat în legătură cu împăcarea părților.

S-a dispus eliberarea lui Cebotarean Evghenii Gheorghi de sub arest imediat din sala de ședință a instanței de apel.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, consideră posibilă admiterea cererii de împăcare a părților cu încetarea procesului penal în privința inculpatului Cebotarean Evghenii.

Conform prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă lipsește plîngerea părții vătămate, plîngerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat.

Potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal infracțiunea prevăzută de art. 186 alin.(2) Cod penal se califică ca mai puțin gravă, deoarece prevede pedeapsă maximă a închisorii pe un termen de pînă la 4 ani.

Potrivit art.109 alin. (1) Cod penal împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni incorporate în capitolele II-VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Potrivit alin. (2) art. 109 Cod penal împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Instanța de apel a reținut că, din declarațiile inculpatului Cebotarean Evghenii depuse în ședința instanței de apel, se constată că anume dreptul de a se împăca cu partea vătămată l-a determinat pe acesta de a pleca la cîștig pentru a recupera dauna cauzată și din motive independente de voința sa, acesta a fost în imposibilitate de a reveni la timp în țară și de a-și exercita acest drept procesual în cadrul ședinței judiciare în instanța de fond.

Instanța de apel a menționat că, fazele următoare a judecării cauzei sînt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărîrii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale. Astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță a fost în imposibilitate să soluționeze chestiunea cu privire la împăcarea părților din motivul examinării cauzei în lipsa inculpatului.

Potrivit Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 56 cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și 276 Cod de procedură penală în cazurile împăcării părților, împăcarea este o problemă de drept, deci ține de legalitatea sentinței instanței de fond, astfel că eroarea comisă, poate, la caz, fi examinată în ordinea căii de atac – apelul.

Posibilitatea împăcării părților și pe parcursul judecării cauzei în ordine de apel este determinată și de prevederile art.413 alin. (1) Cod de procedură penală care stabilește că, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în prima instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea I.

În aspectul vizat instanța de apel a ținut să menționeze și prevederile art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală care stabilește, că împăcarea este personală și

produce efecte doar dacă intervine pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești, or sentința este definitivă și executorie doar după examinarea cauzei în apel.

Inculpatul Cebotarean Evghenii în ședința instanței de apel a declarat, că acceptă cererea depusă de partea vătămată Maxim Petru și la fel este de acord de a se împăca.

Astfel, instanța de apel a considerat că, sunt întrunite toate condițiile legale de împăcare a părților, or dreptul părților la împăcare este un drept care nu poate fi limitat procesual pe întreg parcursul procesului penal și din aceste considerente, va dispune încetarea procesului penal în privința lui Cebotarean Evghenii învinuit în baza art.186 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal, din motivul împăcării părților.

5. Nefiind de acord cu decizia enunțată, procurorul a declarat recurs ordinar, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă că, potrivit art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare; art. 276 Cod de procedură penală la care face referire instanța de apel nu are careva tangență la caz, ori art. 186 nu cade sub incidența art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală în speța dată.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și temeiurile invocate, Colegiul lărgit concluzionează că, recursul ordinar urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărîrea atacată și menține hotărîrea primei instanțe, cînd apelul a fost greșit admis.

Conform art. 424 alin. (2) Cod procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, rezultă că acesta critică decizia instanței de apel sub aspectul temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanța de apel în cazul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.*

Referitor la esența cauzei, Colegiul lărgit reține faptul că instanțele de fond corect au constatat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Examinînd recursul, instanța verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu, dacă

fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Recurentul invocă dezacordul cu admiterea cererii de împăcare a părților în faza de judecare a instanței de apel. Totodată menționînd că instanța nu avea dreptul să admită cererea deoarece nu este prevăzut în art. 276 alin (1) Cod de procedură penală.

În această parte Colegiul lărgit menționează următoarele, că încetarea procesului penal în rezultatul împăcării părții vătămate cu bănuitul, învinuitul sau după caz inculpatul este reglementată atât de norma materială, cît și de cea procesual penală.

Alin. (1) al art. 109 Cod penal, stipulează că împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II – VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Potrivit alin. (2) al art. 109 Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Din conținutul acestei norme de drept se vede, că pentru a înceta urmărirea penală urmează a fi întrunite trei condiții:

1. Infracțiunea comisă să facă parte din categoria celor ușoare sau mai puțin grave, cu excepția pentru minori și pentru o infracțiune gravă;
2. Infracțiunea comisă să fie prevăzută la capitolele II – VI din Partea specială.
3. Împăcarea poate avea loc numai pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Încetarea urmăririi penale în cazul împăcării este reglementată și de norma procesual-penală, astfel, potrivit art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală, urmărirea penală se pornește numai în baza plîngerii prealabile a victimei în cazul infracțiunilor prevăzute în articolele: 152 alin. (1), 153, 155, 157, 161, 173, 177, 179 alin. (1) și (2), 193, 194, 197 alin. (1), 198 alin. (1), 200, 202, 203, 204 alin. (1), 246¹, 274 din Codul penal, precum și al furtului avutului proprietarului săvârșit de minor, de soț, rude, în paguba tutorelui, ori de persoana care locuiește împreună cu victima sau este găzduită de aceasta.

Alin. (5) al aceluiași articol stipulează, că la împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate în alin. (1), urmărirea penală încetează.

În această ordine de idei, aliniatul (5) al art. 276 Cod de procedură penală, prevede împăcarea părților în cazurile infracțiunilor strict stipulate în alin. (1).

Așa dar, pentru realizarea împăcării prin prisma art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, este necesar ca infracțiunea comisă să fie inclusă în dispoziția aliniatului (1), iar urmărirea penală să fie pornită în baza plîngerii prealabile a victimei.

Instanța de apel și-a motivat soluția în baza art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, însă această soluție este contrară legii, ori împăcarea, în cazul furtului averii, a părții vătămate cu inculpatul poate avea loc doar dacă furtul a fost săvârșit de către

un minor, soț, rudă, în paguba tutorelui, ori de persoana care locuiește împreună cu victima sau este găzduită de aceasta. În speță, inculpatul nu se atribuie la nici o categorie din persoanele din norma vizată, și deci nu cade sub incidența prevederii art.109 Cod penal.

Prin urmare, în prezentul caz, infracțiunea săvârșită de Cebotarean Evghenii, nu se cuprinde de textul normei procesual penale (art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală), astfel că împăcarea părții vătămate cu învinuitul, nu poate avea loc în instanța de apel, indiferent de faptul că aceste părți ar dori o asemenea împăcare.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, așa că judecând cauza dată, instanța de apel a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit, potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Bălți din 06 mai 2015, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Costăș, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 mai 2015 și menține sentința Judecătoriei Soroca din 12 decembrie 2014, conform căreia:

Cebotarean Evghenii Gheorghii, este recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 2 ani și 6 luni închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de pedeapsă lui Cebotarean Evghenii Gheorghii de calculat din momentul reținerii.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la 17 noiembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu